

**Республика Татарстан
САРМАНОВСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СТАРОКАШИРСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ**
ул. Комсомола, д.4а, с. Старый Кашир
423357
Телефон: 4-86-36
КАРАР 5 номерлы

**Татарстан Республикасы
САРМАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ
КӘШЕР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**
Комсомол урамы, 4а йорт, Иске Кәшер авылы,
423357
Телефон: 4-86-36
2018 елның 19 июнендәге

**«2018-2022 елларга Сарман
муниципаль районның
Иске Кәшер авыл жирлегенде
сөтчелек юнәлешендә терлекчелекне үстерү»
муниципаль программы турында**

«Авыл хужалыгын үстерү турында» 2006 елның 29 декабрендәге 264-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациисе Хөкүмәтенең «2013-2020 елларга авыл хужалыгын үстерүнен һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азық-төлек базарларын жайга салуның дәүләт программасы турында» 2012 елның 14 июлендәге 717 номерлы каары нигезендә авыл хужалыгы продукциясенең конкурентлыкка сәләтлелеген арттыру һәм Сарман муниципаль районында терлекчелекне үстерү очен уңай шартлар тудыру максатларында КАРАР БИРӘМ:

- 1.Күшымта итеп бирелә торган «2018-2022 елларга Сарман муниципаль районның Иске Кәшер авыл жирлегенең сөтчелек юнәлешен үстерү» муниципаль программынын (алга таба - Программа) расларга.
- 2.Программаны үтәүчеләргә Программаны вакытында һәм тулысынча үтәүне тәэмин итәргә тәкъдим итәргә.
3. Элеге каарны «Татарстан Республикасы хокукый формацияләүнен рәсми порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлекен мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үземдә калдырам.

Иске Кәшер авыл жирлеге
Башкарма комитет житәкчесе

R.N.Дәүләтжанов

Сарман муниципаль районының Иске Кәшер авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең 2018 елның 19 июнендәге 5 номерлы карарына күшымта

"2018 - 2022 ЕЛЛАРГА САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ КӘШЕР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ СӨТЧЕЛЕК ЮНӘЛЕШЕНДӘ ТЕРЛЕКЧЕЛЕКНЕ ҮСТЕРҮ" МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ

"2018 - 2022 ЕЛЛАРГА САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ КӘШЕР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ СӨТЧЕЛЕК ЮНӘЛЕШЕНДӘ ТЕРЛЕКЧЕЛЕКНЕ ҮСТЕРҮ" МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2018 - 2022 елларга Сарман муниципаль районының Иске Кәшер авыл жирлегендә сөтчелек юнәлешен үстерү» муниципаль программы
Программаны эшләү өчен нигез (хокукий акт исеме, номер һәм дата)	"Авыл хужалыгын үстерү турында" 2006 елның 29 декабрендәге 264-ФЗ номерлы Федераль закон РФ Хөкүмәтенең 2012 елның 14 июлendәге карары "Авыл хужалыгын үстерү буенча дәүләт программы турында һәм авыл хужалыгы продукциясе базарларын җайга салу, чималны һәм азық-төлекне 2013 - 2020 елларга җайга салу туринда"
Төп эшләүчеләр	Сарман муниципаль районы башкарма комитеты, Авыл хужалыгы һәм азық-төлек министрлыгының Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районында Авыл хужалыгы һәм азық-төлек идарәсе
Программаның максаты	- авыл хужалыгы продукциясен конкурентлыкка сәләтлелекне артыру; - терлекчелекне үстерү өчен уңай шартлар тудыру

Программаның бурычлары	- продукцияне житештерү құләмен арттыру: терлекләрнең продуктивлығын арттыру нигезендә - нәселле һәм продуктив эре мөгезле терлекләр санын арттыру; - хужалық итүнең кече формаларын үстерүне стимуллаштыру
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2018 - 2022 еллар
Финанслау күләме һәм чыганаклары	Финанслау күләме - 100 мең сум. Чыганаклар: - жирле бюджет акчалары. - авыл хужалығы предприятиеләре һәм урта һәм урта субъектлар акчалары кече эшқуарлық; - башка бюджет һәм бюджеттан тыш акчалар.
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре	- авыл хужалығы продукциясенең тулаем күләме арту; - эре мөгезле терлек һәм сөт житештерүне арттыру; - эре мөгезле терлекләрнең баш саны арту.
Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору	Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп торуны Сарман муниципаль районы Башкарма комитеты башкара

Әлеге программа «Авыл хужалығын үстерү турсында» 2006 елның 29 декабрендәге 264 номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алыш эшләнде, «2013-2020 елларга авыл хужалығын үстерү һәм авыл хужалығы продукциясе, чимал һәм азық-төлек базарларын жайга салу дәүләт программысы» таләпләре нигезендә программа:

- муниципаль районның авыл хужалығын үстерүнең максатларын һәм төп юнәлешләрен, каралган чараларны гамәлгә ашыру механизминарын билгели;
- авыл хужалығын үстерүнең төп күрсәткечләрен һәм фаразын, максатларны, бурычларны, нәтижәлелек күрсәткечләрен һәм чыгым йөкләмәләрен үз эченә ала.

«2018-2022 елларга Иске Кәшер авыл жирлегенең сөт юнәлешенде терлекчелекне үстерү» муниципаль программының авыл хужалығы продукциясенең конкуренциягә сәләтлелеген арттыруга, терлекләрнең продуктивлығын арттыру нигезендә терлекчелек продукциясен житештерү құләмен арттыруға юнәлдерелгән. Программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- авыл хужалығы терлекләренең сөт санын арттырырга;

- савым сыерларының продуктивлыгын арттырырга;
- сөт сату күләмнәрен киңәйттергә;
- килеп чыккан эре мөгезле терлекләр санын һәм аларның сыйфатын арттырырга (тереклек итәргә сәләтле бозау алырга);
- бозауларның уртача тәүлеклек артуын арттырырга;
- сыерларның һәм таналарның продуктивлыгын арттырырга
- савым сыерларыннан файдалану срокын арттырырга (7-8 лет);
- сатылган сөтнен һәм сыйфатын арттырырга;

Программа шулай ук авыл хужалығы житештерүенең нәтижәлелеген арттыру, кече хужалық рәвешләрен һәм шәхси хужалыкларны үстерүне стимуллаштыру өчен гомуми уңайлы шартлар тудыруга юнәлтелгән.

1. Программаның максаты.

Әлеге программаның төп максаты - сөт терлекчелеген тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыру, эре мөгезле терлекләрнең нәсел һәм продуктив сыйфатын арттыру һәм аларның санын арттыру, терлекчелек продукциясенең үзкыйммәтен киметкәндә һәм терлекчелек керемлелеген үстергәндә житештерү күләмнәрен арттыру.

Сарман муниципаль районының Иске Кәшер авыл жирлеге терлекчелек тармагын үстерүнен төп юнәлеше - авыл хужалығы оешмаларында булган терлекләрнең баш санын саклап калу һәм аны шактый арттыру.

Халыкны югары сыйфатлы азық-төлек продуктлары белән гарантияле тәэмин итү өчен, 2022 елга барлык төр хужалыкларда терлекчелекне үстерүнен максатчан курсәткечләренә ирешү планлаштырыла.

2018-2022 елларга терлекчелек тармагының продуктивлыгын һәм тотрыклылыгын күтәрүгә, терлекләрнең сакланышын яхшыртуга һәм тотрыклы эпизоотик иминлекне тәэмин итүгә, терлекләрне тоту шартларын яхшыртуга, табышлылыгын күтәрүгә, шулай булгач, товар житештерүчеләр өчен терлекчелекнең жәлеп итүчәнлеген арттыруга зур әһәмият бирелә.

Терлекчелек продукциясен житештерүнен артуы, нигездә, терлекләрнең продуктивлыгын арттыру исәбенә булачак. 2022 елга планлаштырылган:

- бер сыердан савымны 4950 килограммга житкерергә;
- эре мөгезле терлек ите житештерүне башлангыч башка 22 кг кадәр арттырырга;

3. Программада каралған чараптар.

Терлекчелек продукциясен житештерү күләмнәрен арттыру терлекләрне яңадан житештерү, терлекләрне баланслы тукландыруны арттыру, тармакка зооветеринар хезмәт курсәтүне яхшырту, хезмәт житештерүчәнлеген арттыру, терлекчелек объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү исәбенә күздә тотыла.

Моның өчен беренче чиратта яңа прогрессив технологияләрне гамәлгә кертугә, шулай ук терлекләрне тукландыру дәрәжәсен күтәрүгә һәм тоту шартларын яхшыртуга юнәлтелгән ресурсларны сак тоту буенча кайбер چаралар құрергә ки्रәк. Ресурсларны сак тотуның төп юнәлешләреннән берсе - нық азық базасы булдыру, ел әйләнәсе бер типтагы терлекләрне ашату. Хайваннарның продуктивлығын арттыруға, азық чыгымнарын киметүгә, шулай булғач, терлекләрне туклыклы матдәләр, микро- һәм макроэлементлар, протеин, алыштыргысыз аминокислоталар, витаминнар буенча тукландыру рационын арттыруның икътисадый нәтижәлелеген арттырудың хәлиткеч әһәмияте бар. Шуңа бәйле рәвештә терлекчелектә стратегик юнәлеш булып тулы кыйммәтле катнаш азық һәм баланслы өстәмәләр (БВМД һәм премикслар) куллану тора, бу хужалықларда жирле азықны максималь кулланып, катнаш азық житештеру өчен ки्रәк.

100 анага кимендә 100 баш бозау алу максатында ана сыерны нәтижәле файдалану өчен шартлар тудыру зарур, аларның сакланышын 100 % тәшкил итә. Авыл хужалығы хайваннарның аталануын арттыру - терлекчелекне интенсификацияләү факторларының берсе. Бу эш нәтижәсендә терлекләрне катнаш сөтчелек юнәлешенде тулысынча алыштырачаклар.

Программаның социаль-икътисадый әһәмияте сөт терлекчелеген интенсификацияләү дәрәжәсен арттырудан гыйбарәт. Нәселле сыерлар саны арту белән бергә төп көтүненең продуктивлығы арта. Программаны гамәлгә ашыру сөт житештерү һәм сату күләмнәренең артуына ярдәм итәчәк.

Авыл хужалығы житештерүен алга таба үстерү буенча агросәнәгать комплексы алдына куелган бурычларны уңышлы үтәү хәлиткеч дәрәжәдә АПКның һәр хужалығының һәм предприятиеләренең квалификацияле кадрлар белән тәэмүн ителешенә, шулай ук аларны әзерләү дәрәжәсөнә бәйле. Шуңа бәйле рәвештә, авылда кадрлар белән эшләү - аграп сәясәтнең аерылгысыз өлеше.

Авылда авыл хужалығы хезмәтенең кыйммәтен төшерүдә, аның үсешенең мотивацион механизмнарының көчсезләнүенде, авыл жирлегендә тормыш итүненең ижтимагый яктан кулай шартлары булмауда чагылган вәзгиять авыл жирлекләренең тотрыклы үсешенең социаль-икътисадый шартларын формалаштыруда тоткарлық булып тора.

Булган мөмкинлекләрдән нәтижәле файдалану, жирле үзидарә органнарына ярдәм итү, бюджеттан тыш инвестицияләрне жәлеп итү куелган максатка ирешергә мөмкинлек бирәчәк.

Программаны гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәгеләр күздә тотыла:

- терлекләрне ашату дәрәжәсен күтәрү һәм аларны тоту шартларын яхшырту;
- терлекчелек фермаларын модернизацияләү өчен заманча технологик җайламалардан файдалану;
- нәселле терлек сатып алу;
- хужалық итүненең кече формаларын үстерүне стимуллаштыру;
- хужалықларның көрөнәрен арттыру.

Жирле бюджет акчалары исәбеннән субсидияләр шәхси ярдәмче хужалыкларга һәм крестьян (фермер) хужалыкларына авыл хужалығы терлекләрен тотуга, ит терлекчелеген һәм сөт житештерүен үстерүгә ярдәм итү құздә тотыла.

4. Программаны гамәлгә ашыру механизмы, гамәлгә ашыру белән идарә итү һәм аны гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору

Программаны гамәлгә ашыру механизмы катнашучыларны сайлап алуны тәэмин итә торган чаралар системасын, финанслау чыганакларын билгеләүне һәм Программада каралган иң мөһим проектларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыруны үз эченә ала.

Программаның беренче чиrottагы бурычларыннан берсе - Дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы Дәүләт хакимиите органнары, муниципаль берәмлекләр карамагындагы финанс һәм башка ресурслардан нәтижәле файдалану, шулай ук икътисадның шәхси секторыннан өстәмә ресурслар жәлеп итү.

Программаның нигезенә бүленә торган ресурсларның, компетенциянең һәм анда катнашучыларның жаваплылығы даирәсенең туры килү принцибы салынган.

Программаны нәтижәле гамәлгә ашыру өчен Башкарма комитет Программа чараларын финанслау буенча дәүләт заказчысы булып тора, шулай ук Программаның максатлары һәм бурычлары нигезендә аның чараларының нәтижәлелеген тулы операцион һәм максатчан тикшереп тора.

Программаны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча башкарма комитет Программаны гамәлгә ашыру барышы һәм финанс чараларыннан файдалануның нәтижәлелеге турында билгеләнгән тәртип нигезендә еллық хисап төзи. Түләнмәгән чаралар турында хисап бер ел эчендә беркетелергә тиеш.